

Kotouttamispalveluiden lisäselvitys tarkastuslautakunnalle

Selvityspyyntö

Kotouttamisohjelma

Ohjelma on hyväksytty lautakunnan kokouksessa 4.4.2019. Tämän jälkeen ei ole mitään päätöksiä asiasta ja toimintakertomuksessa on muutamassa kohdassa maininta, että kotouttaminen kuuluu lautakunnan alaisuuteen. Suoritteissakin mainitaan vain Ohjaamon asiakasmäärät, joka ei kerro mitään kotouttamisasiosta.

Tarkastuslautakunnan pyytämä lisäselvitys

Miten kotouttamisohjelma on toiminut Järvenpäässä, kuinka monta henkeä on ohjelman piirissä ja minkälaisia keinoja on käytössä ja minkälaisia tuloksia toiminnalla on saatu aikaan?

Lisäselvitys

Kotouttamista tukevia toimia suunnitellaan ja arvioidaan kotoutumishjelmakausittain. Nykyinen ohjelma on vuosille 2018-2021. Tarkennettuja tavoitteita seurataan vuosittaisina käyttösuunnitelmatavoitteina ja suoritteina. Kotoutumispalveluiden suoritteet on kuvattu Hyvinvoinnin palvelualue Käyttösuunnitelmien seuranta 2019/ HYVO HYVLA 27.2.2020 §10. Yhtenä mittarina toimii kotouttamisohjelman vuosittainen tarkennettu toimintasuunnitelma. Se on hyväksytty lautakunnankokouksessa 4.4.2019.

Sitovat tavoitteet ja niiden toteutuma

Tavoite Kotouttamisohjelman tavoitteiden toteutuminen

Mittari Kotouttamisohjelman mukainen tarkennettu suunnitelma kotoutumista edistävästä toimista vuodelle 2019

Toteuma Hyväksytty HyvLa 4.4.2019 § 16

Mittari Annetut kuntapaikat (tavoite: 15) ja kuntaan itsenäisesti muuttavat kansainvälistä suojelua saavien/ELY:n korvausten piirissä olevat henkilöiden lukumäärä

Toteuma: Kuntapaikka annettiin 11 henkilölle. Heistä 3 ei muuttanut kuntaan. Kuntaan muutti itsenäisesti 48 henkilöä, perheenyhdistämisen kautta tuli 5. Joulukuun lopussa korvausten piirissä oli yhteensä 90 korvausten piiriin kuuluvaa henkilöä.

Mittari Tukea ja tekoja -verkoston toiminta, kumppanuuslupauksien toteutuminen

Toteuma Verkostolla oli 5 yhteistyöpalaveria, 2 koulutusta, 2 yhteistyössä toteutettua tapahtumaa asiakkaille/kuntalaisille, monimuotoista kotoutumista edistävää toimintaa verkostoyhteistyönä esim. kodinhoito- ja ruuanlaittokurssi, tutustumiskäynnit järjestöjen ja yhdistysten järjestämät toiminnot esim. kielikerhot, partiotoiminta, ystävätoiminta

Mittari Maahanmuuttajatoimisto Verson palveluneuvonnan asiakasmäärät ja ohjauskerrat. Tämän mittarin raportointi on jäänyt pois HYVO HYVLA 27.2.2020 §10

Toteuma on Asiakaskäynnit/ohjauskerrat 2156 vuoden 2019 aikana.

Miten kotouttamisohjelma on toiminut

Kotouttamisohjelman avulla kuvataan ja suunnitellaan kotoutumista tukevaa toimintaa, joka toteutuu kaupungin ja KEUSOTE:n palveluissa ja laaja-alaisessa verkostossa. Kotouttamisohjelma toimii siinä tehtävässä hyvin. Jatkossa maahanmuuttajakuntalaisia huomioiva palvelujen suunnittelu tulee rakentaa vahvemmin kaupungin muiden ohjelmien ja suunnitelmien sisään. Kotouttamisohjelman avulla luodaan kokonaisvaltainen suunnitelma eri-ikäisten, eri taustoilla ja eri kotoutumisen vaiheissa olevien maahanmuuttajien kotoutumiselle. Se osaltaan vahvistaa eri toimijoiden välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä. Ohjelma on edellytys valtionkorvausten hakemiselle ja saamiselle. Vuoden 2019 aikana Järvenpää sai valtiolta laskennallisia korvauksia 318 087,03 € ja erityiskorvauksia 868 102,46 €.

Montako henkeä on ohjelman piirissä

Järvenpään Kotouttamisohjelma on tehty perustuen lakiin kotoutumisen edistämisestä (2010/1386). Sen määritelmän mukaan ohjelma kohdistuu kuntaan rekisteröityihin maahanmuuttajiin. Kotoutumista tukevaa toimintaa järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää (30\$).

Väestön kehitystä seurataan vieraskielisten ja eri kansalaisuuksien osalta. Kotoutumisen tuen tarve on suurin kotoutumisen alkuvaiheessa Suomeen ja kuntaan muutettaessa.

	2017	2018	2019
Järvenpään koko väestö	42 572	43 410 (+838)	43 711 (+301)
Kansalaisuus muu kuin suomi	1 450	1 594	1 698 (+104)
Kieli muu kuin suomi, ruotsi, saame	2 232	2 443 (+211)	2 589 (+146)

Tilastokeskus

Lisäksi seurataan pakolaisten määrää annettujen kuntapaikkojen (11/15 paikkaa 2019) ja itsenäisten kuntamuuttajien (*itsenäisesti 48 henkilöä, perheenyhdistämisen kautta tuli 5*) osalta. Lisäksi jatkuvassa seurannassa on valtion korvausten piirissä olevien henkilöiden määrä (90 henkilöä, tilanne 12/2019).

Varhaiskasvatus ja perusopetus seuraavat omien lainsäädäntöjen perusteella vieraskielisten lasten ja oppilaiden määrän osalta.

Perusopetus lukuvuosi 2019-2020

- Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on ollut lukuvuoden 2019-2020 aikana yhteensä 32 oppilasta. (Anttila, Haarajoki, Vihtakatu, Saunakallio, Kinnari, Kartano)
- Kotikielien ja oppilasmäärät: arabia 9, thai 11, venäjä 36, vietnam 7 ja viro 51
- Suomi toisena kielenä -opetuksessa on 195 oppilasta. S2-oppilaiden
- Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa on 2 opettajaa. S2-opetusta antavat luokanopettajat ja erityisopettajat sekä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajat. Kotikielen opetuksessa on 5 opettajaa. Lisäksi S2-opettajana ja S2-opetuksen tukena toimii monikulttuurisuusopettaja.

Varhaiskasvatuksessa vuonna 2019 oli 109 vieraskielistä lasta. Monikielisiä (suomi-muu) oli 138 lasta. S2-opetusta sai 96 lasta.

ELY:n työllisyyskatsauksen tilastot huomioidaan vieraskielisten työllistymistä edistäviä toimia suunniteltaessa.

Joulukuu 2019

Ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita	Ulkomaalainen työvoima	Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden %-osuus ulkomaalaisesta työvoimasta
163	776	21

Työttömät yhteensä	Työttömät Suomalaiset	Työttömät Eu-kansalaiset	Työttömät Muut ulkomaalaiset	Pitkäaikaistyöttömät yhteensä	Pitkäaikaistyöttömät Suomalaiset	Pitkäaikaistyöttömät Eu-kansalaiset	Pitkäaikaistyöttömät Muut ulkomaalaiset
1 789	1 626	57	106	608	565	14	29

Maahanmuuttajatoimisto Verso antaa palveluohjausta, neuvontaa ja tietoa uudessa kulttuurissa ja kotikaupungissa elämiseen ja työllistymiseen. Verson ohjauskertojen määrää seurataan valtakunnallisen Alpo-rekisterin avulla. Rekisteriin ei tilastoida henkilöitä. Versossa voi asioida myös anonyymisti.

Verson henkilöasiakkaiden käynnit ja yhteydenotot yhteensä 2156 (vuosi 2019)
Verson henkilöasiakkaiden käynnit ja yhteydenotot yhteensä 1450 (vuosi 2018)
Verson yhteistyökumppaneiden käynnit ja yhteydenotot yhteensä 484 (vuosi 2019)
Verson yhteistyökumppaneiden käynnit ja yhteydenotot yhteensä 347 (vuosi 2018)

Mitä keinoja on käytössä

Lähtökohtaisesti kaikki peruspalvelut vastaavat siitä, että palvelut ovat myös vieraskielisten ja kulttuuria tuntemattomien saavutettavissa. Kotouttamisohjelmassa on kuvattuna kohdennettuja toimenpiteitä.

Varhaiskasvatus: s2-opetus

Perusopetus: s2-opetus, oman äidinkielen opetus, oman uskonnon opetus

Kotoutumispalvelut: maahanmuuttajatoimisto Verso (palveluneuvonta), alkuvaiheen ohjaus (sis. myös työvalmennusta), neuvonta, tiedottaminen, pakolaisten vastaanotto. Työ tehdään yhteistyönä KEUSOTE:n maahanmuuttajapalvelujen kanssa (sosiaalityö, sosiaaliohjaus, alaikäisten jälkihuolto).

Osaamis- ja harrastuspalvelut: s2-opetus, maahanmuuttajille kohdennetut kurssit

Jatkuva yhteistyö verkoston (TE-palvelut, oppilaitokset, muut tarvittavat) kanssa toiminnan suunnittelemiseksi ja asiakkaan asioiden hoitamiseksi.

Järjestöt, asukasliikkeet, seurakunnat ja muu vapaaehtoistyö osallistuvat suunnitellusti järjestämällä kerhoja, tapahtumia ja ystävöimintää. Toimintaa koordinoidaan Tukea ja tekoja – verkostona, jonka koollekutsujana toimiin Kotoutumispalvelut. Vuonna 2019 tarjolla oleva toiminta kerättiin Kotoutumisen toimintatarjottimelle. Kielen ja kulttuurin oppimiseen oli runsaasti tarjolla vaihtoehtoja.

Minkälaisia tuloksia on saatu

Tuloksia kuvataan palvelutuotannon ja palveluiden käytön näkökulmasta. Maahanmuuttajat ovat yksilöistä koostuva kuntalaisryhmä. Kotoutuminen etenee eri tavoin ja eri aikaperspektiivillä eri henkilöillä.

Järvenpäässä maahanmuuttajataustainen henkilö saa nopeasti ja joustavasti tukea alkuvaiheen kotoutumiseensa. Asiakkaiden määrä ohjauspalveluissa kasvaa jatkuvasti väestön kasvun myötä. Maahanmuuttajia osallistuu järjestettävään toimintaan. Vahva verkostotyö tukee asiakkaan polun etenemistä ja ennalta ehkäisee palveluista putoamista. Kotoutumista tukeva työ on kohdennettua, asiakkaalle räätälöityä tukea. Tiedottamista tehdään monien kanavien kautta. Maahanmuuttajatoimisto Verson palveluneuvonta on vakiintunut toiminta. Kuntaan muuttajat löytävät palvelun helposti ja eri toimijat osaavat ohjata asiakkaan sinne. Palveluneuvonnan ylläpitämistä tarvetta vastaavana toimintona voidaan pitää hyvänä tuloksena.

Sähköiset palvelut aiheuttavat maahanmuuttajille haasteita asioimiseen. Tämä näkyy Versossa tehtävässä ohjaustyössä. Taitojen kehittymistä vahvistetaan Järvenpään Opiston suomen kielen kursseilla, selkokielisissä digitaatio- sekä pienkorttikoulutuksissa. Järvenpäässä on tarjolla Seurakuntaopiston ja KEUDA:n järjestämää kieli- ja kulttuuriopintoja. TE-toimiston kautta ohjautuu esim. työvoimakoulutuksena järjestettävään vastaavaa koulutukseen Saviolle. Opisto järjestää suomen kielen kursseja eri tasoilla ja Setlementti Louhelassa voi osallistua kielikerhoihin.

Lapsille järjestetään tarvetta vastaavasti s2-opetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta ja oman äidinkielenopetusta. Oppilas etenee taitojen mukaan yleisopetukseen. Lähtökohtaisesti lapset integroituvat heti varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ikäistensä joukkoon.

Tukea ja tekoja-verkosto tukee maahanmuuttajan osallisuuden vahvistumista mm. kerho- ja ystävätoiminnan avulla.

Eri palvelut ovat lisänneet maahanmuuttajia huomioivaa toimintaa esimerkkeinä kirjaston esittelyt, museokäyntien perehdytykset, Myllytien toimintakeskuksen toimintaan tutustuminen. Kaupungin verkkosivuilla on lisätty eri kielistä tiedottamista.

Haasteena voidaan pitää kaupungin maahanmuuttajamäärän kasvua ja sen ennakoimista. Eri taustoilla tulevia maahanmuuttajia tulisi tavoittaa vielä paremmin, jotta tukea voitaisiin antaa ennalta ehkäisevästi osaamista kehittäen.